

2. Демченко О. Співпраця сім'ї і школи у вихованні підростаючого покоління у Великій Британії / О. Демченко // Директор школи. – 1999. – № 8 (56). – С. 11.
3. Іванюк Т. Освітні реформи Великобританії 80–90-х р. ХХ ст. / Т. Іванюк // Педагогічна газета. – 2002. – № 1. – С. 7.
4. Курдюмова И. М. Школьные управляющие советы: опыт Великобритании / И. М. Курдюмова // Народное образование. – 2002. – № 6. – С. 74–78.
5. Локшина О. Підходи до реформування середньої освіти у Великій Британії / О. Локшина // Освіта і управління. – 1999. – № 3. – С. 203–206.
6. Ремезовська Н. Національний навчальний план як чинник стандартизації шкільної освіти в Англії та Уельсі / Н. Ремезовська // Рідна школа. – 2008. – № 1/2. – С. 76–78.
7. Сбруева А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англословних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ століття) : [монографія] / А. А. Сбруева. – Суми : ВАТ «Сумська обласна друкарня». Вид-во «Козацький вал», 2004. – 500 с.
8. Старовойт С. Особливості сучасної освітньої системи у Великій Британії / С. Старовойт // Рідна школа. – 2004. – № 1, січень. – С. 75–76.

РЕЗЮМЕ

И. А. Лыценко. Реформирование среднего образования Великобритании в конце ХХ – в начале ХХІ столетия.

В статье сделана попытка анализа реформирования среднего образования Великобритании; приведены принципы и механизмы образовательных реформ; освещен Национальный учебный план, который направлен на обеспечение широкой, сбалансированной и системной программы обучения.

Ключевые слова: реформа, образовательная реформа, учебный план, тенденция, дифференциация, образование, реформирование, качество образования.

SUMMARY

I. Lycenko. Reforms of secondary education in Great Britain in the end of XX – in the beginning of XXI century.

The article attempted to analyze the reform of secondary education UK, listed principles and mechanisms of educational reforms, highlights the national curriculum, which aims to provide broad, balanced and systematic training programs.

Key words: reform, education reform, curriculum, trends, differentiation, education, reform, quality education.

УДК 37.014.25:94

Н. А. Пасько

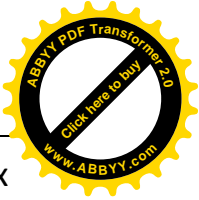
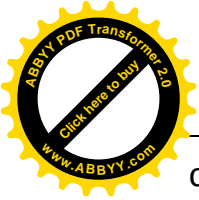
Сумський державний педагогічний
університет ім. А. С. Макаренка

ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ АВСТРАЛІЇ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО РИНКУ

У статті проаналізовано історичні аспекти, сучасний стан та перспективи міжнародної освіти Австралії; визначено етапи її розвитку, проаналізовано тенденції розвитку міжнародної освіти в умовах світового освітнього ринку; виявлено основні проблеми, що стоять перед індустрією міжнародної освіти Австралії та перспективи її розвитку.

Ключові слова: міжнародна освіта, вища освіта Австралії, освітній ринок, інтернаціоналізація освіти, розвиток освіти, іноземні студенти, експорт освітніх послуг, візова система країни, університети Австралії.

Постановка проблеми. Австралія має довгу історію міжнародної вищої освіти. На сьогодні Австралія є однією з найпривабливіших країн у

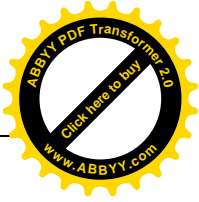
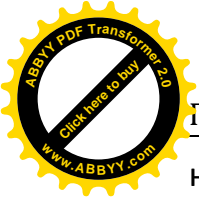
світі для навчання студентів із-за кордону. Щороку на навчання іноземних студентів Австралія заробляє десятки мільярдів доларів США. При цьому освіта є третьою за розмірами експортною індустрією країни після вугілля та залізної руди, і значно випереджає туризм.

Однак хвиля нападів у 2009 році на індійських студентів у Мельбурні та Сідней негативно вплинули тінь на цю історію успіху. Напади, разом із світовою фінансовою кризою, а також сильний австралійський долар, призвели до незначного скорочення набору іноземних студентів. Все це викликало необхідність переглянути перспективи міжнародної освіти Австралії в контексті аналізу історії міжнародної освіти, її сучасного стану та конкурентного середовища.

Аналіз актуальних досліджень. Враховуючи те, що Австралія має найвищий рівень (у відсотках) набору іноземних студентів у світі, проблеми міжнародної освіти тісно пов'язані з проблемами вищої освіти світу, що пояснює велику кількість публікацій із цього питання. На сьогодні проблема міжнародної вищої освіти стоїть гостро та стосується функціонування та стабільності всієї системи вищої освіти.

Міжнародна освіта Австралії, як зазначає П. Родан, розглядається з трьох точок зору: з академічної точки зору (іноземний студент як студент), з точки зору еміграції (іноземний студент як емігрант) і життя поза університетом (студент як жертва) [1]. Якщо ж зробити узагальнений поділ, то піднімаються питання академічні (іноземний студент як студент) та неакадемічні (іміграція та іноземний студент як жертва). При цьому, останнім часом наголос робиться на неакадемічному аспекті (студент як жертва) міжнародної освіти Австралії.

Проблеми міжнародної вищої освіти Австралії з академічної точки зору розглядалися у працях М. Веслі [2], С. Маргінсона [3] і, звичайно, у так званому Звіті Бредлі [4], звіті про стан вищої освіти Австралії, який було підготовлено на замовлення уряду в 2008 році. Зокрема, вказується, що іноземні студенти навчаються в Австралії з 1904 року [2], описується історія міжнародної освіти Австралії, яку умовно можна поділити на етап міжнародної допомоги та етап міжнародної торгівлі [4]. Згадані автори вказують на проблеми, що їх варто вирішити. Зокрема, Звіт Бредлі виділяє такі основні проблеми як: велика залежність університетів від надходжень, отриманих від іноземних студентів, вузькість контингенту студентів за національною ознакою та обмеженість спеціальностей, на яких вони

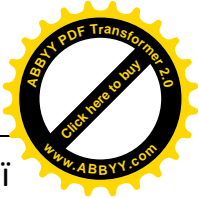
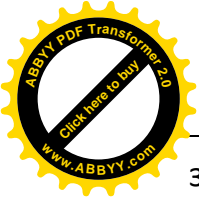

навчаються, проблеми візового режиму [4].

Багато авторів критикують стан міжнародної освіти Австралії. С. Маргінсон вважає, що значне зростання міжнародної освіти давить на вітчизняну, яка зрештою стає все слабшою та слабшою. «Австралія, – за С. Маргісоном, – єдина країна в світі, яка використовує свої топ-200 дослідницьких університетів для зміцнення сальдо торговельного балансу. Ми єдина країна світу, де університети набирають до 10000 іноземних студентів з метою – збалансувати свій фінансовий стан. І єдина країна, де на кожен долар від іноземних студентів, уряд скорочує на один долар свої асигнування університетам, залишаючи їх не в кращому стані, ніж до того, але з додатковим тягарем підтримки міжнародного сектору. Австралія стала синонімом кількості, але аж ніяк не якості на міжнародному ринку освіти. Подібний імідж є результатом політики уряду, який приніс в жертву все інше на угоду обсягам експорту» [3, 8–9].

Відповідно до рішення Австралійського уряду, датованого 2001 роком, пов'язати іміграційну політику та міжнародну освіту, іноземним студентам дозволялося залишатися в Австралії після закінчення навчання і отримувати вид на постійне проживання і подавати заявку на одержання робочої візи. Як зазначає П. Родан, це питання було одним із найбільш дискусійних в історії іміграційної політики Австралії [1]. Подібне рішення уряду було викликано необхідністю заповнити вакансії на ринку праці. Однак деякі автори а саме Б. Біррел та Е. Нілі [5, 6], критикували урядовців за це рішення, вважаючи, що необхідно більше уваги звертати на громадян Австралії, які з низки причин не мають доступу до вищої освіти, оскільки в такому випадку, вдалося б уникнути двох основних проблем, що пов'язані із іноземними студентами: недостатнє володіння мовою та відмінності в культурі та цінностях [5]. Немає сенсу, на думку згаданих авторів, заперечувати, що багато іноземних студентів мотивовані бажанням імігрувати і не мають серйозного інтересу до спеціальності за якою навчаються.

Протягом 2009 та 2010 років засоби масової інформації Австралії та Індії детально висвітлювали злочини та грабежі щодо індійських студентів у Мельбурні та Сіднеї. Відбувалися масові акції протесту. Цей конфлікт мав значний вплив на міжнародну вищу освіту Австралії, оскільки індійські студенти є однією з найбільших етнічних груп серед студентів, і їх кількість відразу зменшилася більше ніж удвічі. Дослідники у цьому плані розділилися на тих, хто більшу частину провини покладав на австралійську сторону,

зокрема, Кріс Нейланд [7], та тих, хто вважає, що це елемент конкурентної боротьби на світовому ринку освіти, як наприклад, Пітер Сполк [8].

Мета статті. Визнаючи, що Австралія має значний потенціал міжнародної вищої освіти, вважаємо, що сучасний кризовий етап може розглядатися як майданчик для реформування сектору міжнародної вищої освіти Австралії. Отже, метою статті є історичний аналіз розвитку міжнародної вищої освіти Австралії та характеристика пріоритетних напрямів її розвитку.

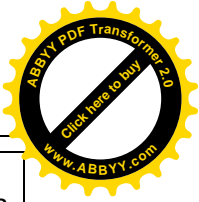
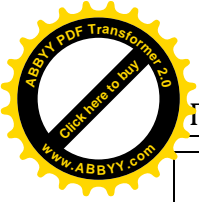
Виклад основного матеріалу. Щоб з самого початку задати необхідної послідовності нашому дослідженню, поставимо такі питання: 1) коли виникла і як розвивалася міжнародна освіта Австралії; 2) який сучасний стан міжнародної освіти Австралії; 3) які перспективи міжнародної освіти Австралії і яких заходів необхідно вжити для забезпечення її стабільного функціонування.

В розвитку міжнародної освіти Австралії можна виділити два етапи: міжнародна допомога та міжнародна торгівля (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи розвитку міжнародної вищої освіти Австралії

Етапи	Опис
МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА	<p><i>1950-ті – 1980-ті рр.</i></p> <p>Іноземні студенти навчаються в Австралії з 1904 року [2]. Однак, масовість процесу інтернаціоналізації вищої освіти Австралії додала участь країни в так званому Плані Коломбо, який було засновано в 1950 році. Це міжурядова організація, що має на меті зміцнення соціально-економічного розвитку в Азіатсько-тихоокеанському регіоні. Згідно з Планом приблизно 40000 студентів прибули на навчання до Австралії. План Коломбо передбачав підтримку країн, що розвиваються шляхом створення в них людського потенціалу на основні багатосторонньої програми академічного обміну. Це розглядалося як ключовий компонент зовнішньої міжнародної допомоги Австралії та основа для сильної позиції країни в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні сьогодні. Проте в 1970-х зявилося зростаюче невдоволення щодо ефективності Плану Коломбо в досягненні цілей зовнішньої політики Австралії. До того ж, існували побоювання щодо зростання кількості іноземних студентів у країні. Все це призвело до створення двох комітетів для вивчення цих питань у 1982 році: комітету з розгляду політики щодо приватних іноземних студентів (так званий комітет Голдрінга) та комітету з перегляду програм міжнародної допомоги Австралії (комітет Джексона).</p>

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ	<p><i>1980-ті рр. – до сьогодні.</i></p> <p>Комітети Голдрінга та Джексона надали звіти у 1984 році. Комітет Джексона рекомендував закінчити програму міжнародної допомоги в освіті і, натомість, ввести необмежену кількість платних місць для іноземних студентів. Повністю платні програми підготовки іноземних студентів стартували в 1985 році. Це було зроблено на додаток до програми, за якою витрати на обмежену кількість місць для навчання іноземних студентів субсидювалися Австралійським союзом, студент сплачував лише 1/3 витрат на навчання. Університети заохочували приймати якомога більше іноземних студентів, що мали змогу самі платити за навчання. В 1990 році субсидювання іноземних студентів з боку Австралійського уряду було припинено. Відтоді всі нові іноземні студенти були зобов'язані сплачувати повну вартість свого навчання, за винятком обставин, коли плату покривала стипендія уряду або університету. Кількість іноземних студентів, які субсидювалися Австралійським союзом зменшилася з 20000 осіб у 1986 році, до 6000 осіб у 1991 році, в той час, як кількість студентів, які платили за навчання повну вартість за той самий час збільшилася з 2000 до 48000 осіб.</p>
----------------------------	--

Отже, з 1985 року з'являються повністю платні курси навчання для іноземних студентів, а в 1991 році Австралійський уряд відмовляється від дотування місць для іноземних студентів. Відтоді бере початок історія успіху міжнародної освіти Австралії. На сьогодні міжнародна освіта Австралії являє собою серйозну силу, з якою варто рахуватися.

Кількість студентів за цей час збільшилася в рази. Так, у 2010 році за всіма напрямками освіти навчалось 619119 іноземних студентів (рис. 1).

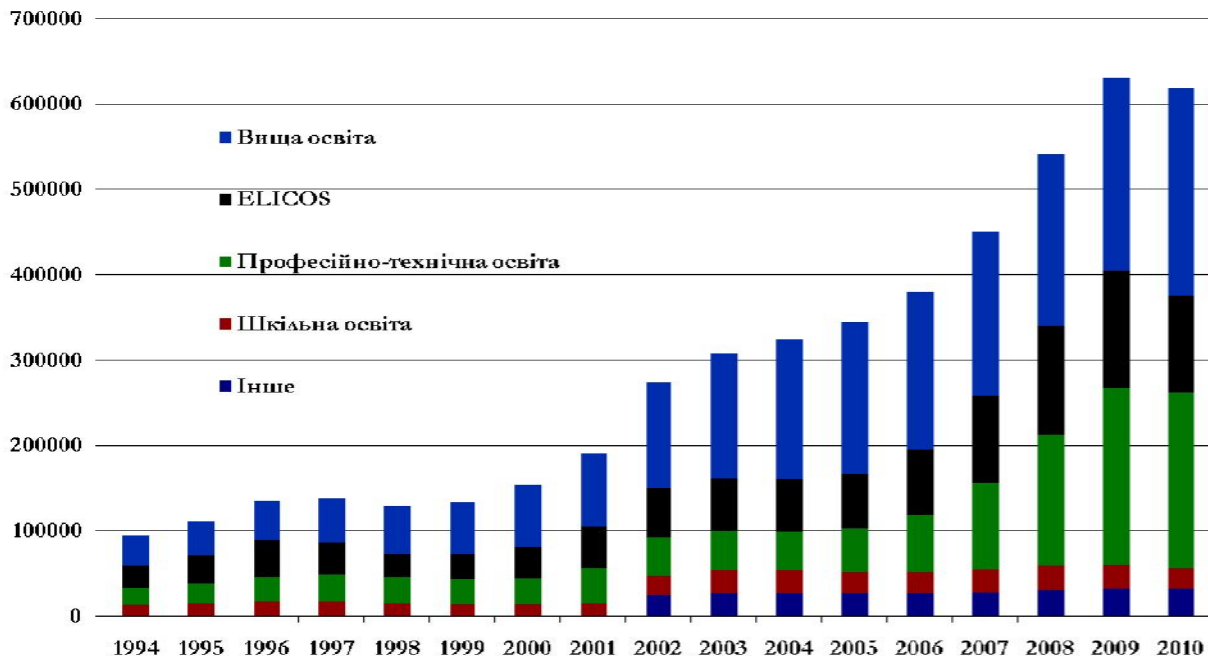

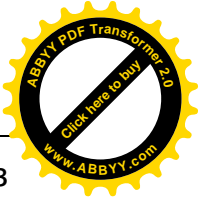
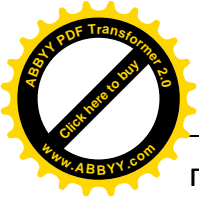
Рис. 1. Динаміка кількості іноземних студентів в Австралії (осіб)

Джерело: Australian Education International –

http://aei.gov.au/AEI/Statistics/StudentEnrolmentAndVisaStatistics/2010/2010_Time_Series.pdf.

За період, що аналізується, кількість іноземних студентів збільшилася більш ніж у шість разів. Однак світова фінансова криза призвела до

першого з 1994 року зменшення кількості іноземних студентів з 630633 осіб у 2009 році до 619119 осіб у 2010 році. Кількість індійських студентів, до цього однієї з найбільших етнічних груп, зменшилася на 85%, що розглядається як відголосок нападів на індійських студентів.

З рисунку 1 видно, що розподіл на напрями (ланки) здійснюється згідно з класифікацією Кваліфікаційної концептуальної основи Австралії (*The Australian Qualifications Framework (AQF)*). AQF виділяє такі напрями вищої освіти як: шкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта. Виняток становлять інше та ELICOS. До іншого включено всі курси, що не підпадають під жодну із класифікацій AQF. Okремо виділено ELICOS (*English Language Intensive Courses for Overseas Students*), що варто розуміти як інтенсивні курси англійської мови для іноземних студентів. ELICOS не входить до класифікацій AQF, але виділена в окрему категорію і до неї включено всі курси англійської мови, незалежно від того, якого вони рівня.

При цьому частка студентів вищої освіти становить у 2010 році 41,4%, значна частина студентів приїжджає в Австралію здобувати професійно-технічну освіту (35,1%) та оволодівати англійською мовою – 19,3%, 4,1% навчаються в Австралійських школах і 5,3% віднесено до категорії «інше».

Тенденція до істотного збільшення кількості іноземних студентів була притаманна і міжнародній вищій освіті Австралії (рис. 2). Кількість іноземних студентів вищої освіти Австралії за аналізований період збільшилися трохи менше ніж у сім разів, і досягла у 2010 році 243591 осіб.

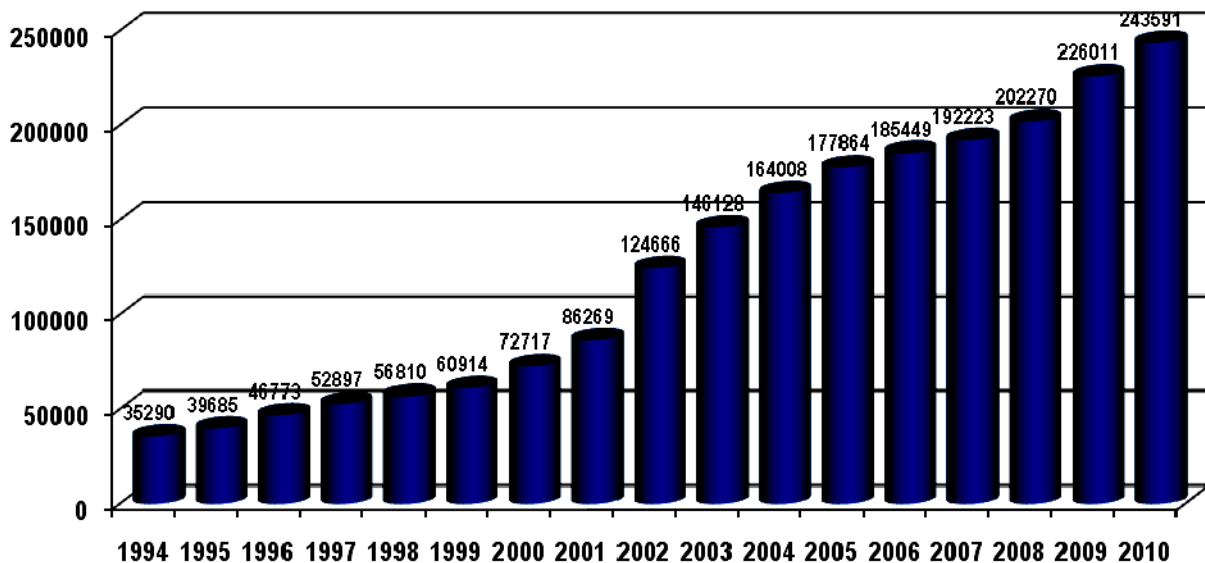
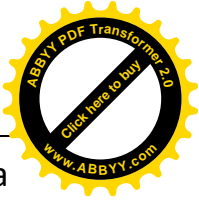

Рис. 2. Іноземні студенти, що здобувають вищу освіту в Австралії.

Джерело: Australian Education International – http://aei.gov.au/AEI/Statistics/StudentEnrolmentAndVisaStatistics/2010/2010_Time_Series.pdf.

Індустрія міжнародної освіти Австралії у 2009-2010 н.р. принесла Австралії 19,1 млрд. доларів США доходів (рис. 3). За останні 5 років обсяг доходу збільшився майже вдвічі.

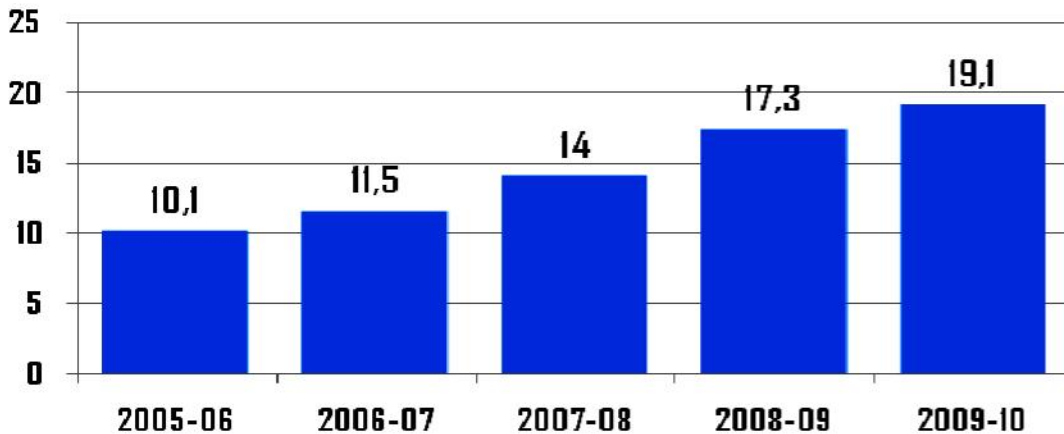

Рис. 3. Доходи від експорту освітніх послуг Австралії (млрд. доларів США)

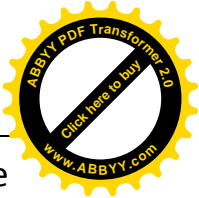
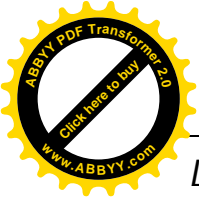
Джерело: *Australian Education International* - http://aei.gov.au/AEI/PublicationsAndResearch/Snapshots/2011011401_pdf.pdf

При цьому в 2009–2010 н.р. 19,1 млрд. доларів США розподілилися таким чином: 10,5 млрд. або 57,4% припадало на вищу освіту; 5,1 млрд. або 27,7 % – на професійно-технічну освіту; 852 млн. або 4,6% – на шкільну освіту; 1,03 млрд. або 5,6% – на ELICOS та 597 млн. або 3,2% – на інші напрями.

Необхідно зазначити, що відповідь на кризу була швидкою та змістовною. Було започатковано такі ініціативи як: національна кампанія за безпеку студентів, створення міністерської комісії з міжнародної освіти та закриття навчальних закладів з низькою якістю викладання.

Незважаючи на перше зменшення набору студентів з 1994 року, студенти мають позитивні відгуки про навчання: 86% студентів зазначили, що вони задоволені своїм життям та 84% – навчанням в Австралії [9, 4–6]. На сьогодні в Австралії приблизно 1,1 млн. студентів і приблизно 300 тис. із них іноземні студенти. При цьому іноземні студенти всіх секторів, включаючи шкільну освіту, професійно-технічну, вищу, ELICOS, становлять разом близько 3% населення Австралії.

Якщо розглядати міжнародну вищу освіту Австралії в контексті світового освітнього ринку, то і з цієї точки зору Австралія займає чільну позицію. Так, на сьогодні приблизно три мільйони студентів у світі навчаються за межами своїх країн. За прогнозами *The Institute of International Education* до 2025 року ця кількість зросте до 8 млн. осіб. Австралія ж за кількістю студентів, не громадян країни, знаходиться на третьому місці серед країн Організації економічної співпраці та розвитку (*Organisation for Economic Co-operation and*

Development (OECD) – далі OECD) (табл. 2). За кількістю студентів, не громадян країни, Австралія поступається тільки США та Великобританії. При цьому за останні роки вона незначно проте випередила в цьому показникові Німеччину та Францію.

Таблиця 2

Кількість студентів, не громадян країни*

№ п/п	Країна	Кількість студентів, не громадян країни у 2008 році, осіб	Середнє щорічне зростання кількості таких студентів, 1998–2008 рр., %
1	США	595874**	3,0***
2	Великобританія	462609	8,8
3	Австралія	264205	10,0
4	Німеччина	245222	3,8
5	Франція	243436	12,0***
6	Канада	185781	н/д
7	Японія	126568	14,7
8	Іспанія	64906	9,2
9	Італія	60448	10,3
10	Нова Зеландія	59368	32,7

*Джерело: *OECD.StatExtracts* - <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=RFOREIGN>

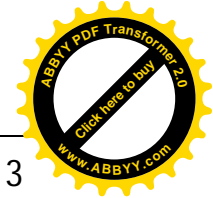
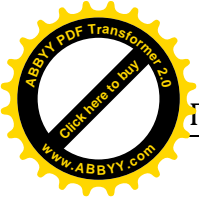
** – дані 2007 року; *** за 2000–2006 рр.

Відмінність даних таблиці 2 та рис. 2 щодо кількості студентів Австралії пояснюється різним охопленням. У першому випадку йдеться про іноземних студентів, у другому – про не громадян країни. Тобто власники візи з правом постійного проживання та власники постійної гуманітарної візи не включаються в перший показник.

При цьому, за часткою іноземних студентів у загальній кількості студентів, Австралія на першому місці. Відсоток іноземних студентів в Австралії становить близько 21%, в той час, як в середньому по OECD близько 7% [8, 308].

Для більш детального аналізу міжнародної вищої освіти Австралії розглянемо інформацію про іноземних студентів університетів так званої групи восьми (*The Group of Eight (Go8)*), групи провідних Австралійських університетів (табл. 3).

Іноземні студенти в університетах групи восьми Австралії, 2009 р.*

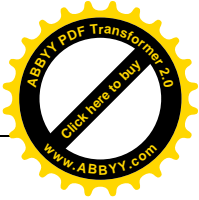
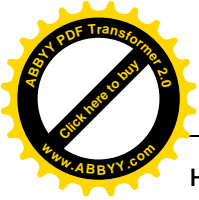
№ п/п	Назва університету	студентів всього, осіб	із них іноземних, осіб	відсоток іноземних студентів, %
1	Університет західної Австралії	21907	5137	23,4
2	Університет Аделаїди	22174	6229	28,1
3	Австралійський національний університет	17579	4270	24,3
4	Університет Мельбурна	45448	12005	26,4
5	Університет нового південного Уельса	46370	11487	24,8
6	Університет Монеша	59925	21114	35,2
7	Університет Квінсленда	40583	8826	21,7
8	Університет Сіднея	50432	11969	23,7

*Джерело: складено автором на основі інформації DEEWR–
<http://www.deewr.gov.au/HigherEducation/Publications/HEStatistics/Publications/Pages/2009FullYear.aspx>.

Отже, середній відсоток іноземних студентів в університетах групи восьми становить 26%, при цьому найменший показник становить 21,7%, а найбільший – 35,2%. Лідер за цим показником університет Монеша, який навчає близько 21 тис. іноземних студентів, що дорівнює загальній кількості студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Університети дуже активно працюють з міжнародними студентами, здійснюють різноманітні ініціативи у цьому питанні, які включають, зокрема, спеціальні послуги для цих студентів, введення двох-трьох семестрів для сприяння міжнародному набору, розширення навчальних програм для залучення якомога ширшого кола студентів.

Наприклад, Університет Нового Південного Уельсу (*The University of New South Wales* – UNSW) в Сіднеї має стратегію інтернаціоналізації, що складається із чотирьох компонентів: глобальні наукові дослідження, навчання, студенти та працевлаштування. Приблизно 11487 студентів цього університету (загалом 46370) є іноземними, причому багато з них були набрані через зручний для користувачів та інформаційно насичений сайт університету. UNSW також підтримує обмін студентами, має у цьому році близько 600 обмінів з більш ніж 200 університетами у 40 країнах світу, пропонує шість програм з двома ступенями з іноземними університетами. Інші приклади: у 2009 році 433 іноземні студенти навчалися за обміном в університеті Монеша і 1952 студентів університету Монеша частину часу навчалися за обміном за кордоном, в університеті західної Австралії

навчаються студенти із 90 країн світу.

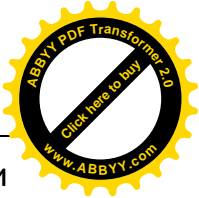
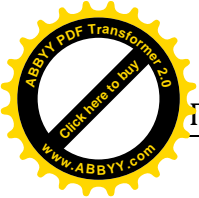
Однак, у зв'язку зі світовою фінансовою кризою, у 2009 році виникли певні проблеми, пов'язані зі стабільністю існування та якістю послуг, адже, якщо йдеться про кількість іноземних студентів, то разом з тим мова йде про питання, пов'язані з управлінням цією кількістю та забезпечення їхньої підтримки.

Серед основних проблем можна виділити такі:

- 1) велика залежність від коштів іноземних студентів;
- 2) обмеженість контингенту іноземних студентів за:
  - а) країною походження,
  - б) за напрямом навчання;
  - в) за рівнем навчання;
- 3) не конкурентноспроможна візова система.

Одним із важливих питань міжнародної освіти є занадто велика залежність деяких університетів від коштів, отриманих від іноземних студентів, що робить їх вразливими до різких змін політичних та економічних умов. Так, середній рівень надходжень від іноземних студентів в Австралійських вищих навчальних закладах становить 15%, однак у двох з них цей показник перевищує 30%, з найбільшим показником, що сягає 44% [4, 91–92]. Така залежність робить їх вразливими насамперед до змін у попиті на свої послуги. Необхідно відзначити, що прогноз на такий попит залишається негативним. Так, Департамент іміграції та громадянства Австралії зробив прогноз, що кількість іноземних студентів, які прибувають на навчання до червня 2014 року зменшиться більш ніж у два рази, порівняно з 2010 роком [11]. Прогноз, підготовлений на замовлення *IDP Education* передбачає, що зростання попиту на навчання в Австралії «з 2010 року уповільниться до 3% в рік до 2015 року і надалі зменшуватиметься» [4, 91]. До того ж потрібно врахувати сучасний стан світової економіки, який також може вплинути на ці процеси.

Якби університети одержували належне державне фінансування це б дало їм змогу сфокусуватися на розвитку стабільної основи для їх міжнародної діяльності. Це було б гарантією того, що всі кошти, отримані від іноземних студентів, були б використанні для поліпшення сервісу для цих студентів і частково використані на інші потреби, наприклад, на фінансування фундаментальних досліджень.

Вузькість контингенту студентів за країною походження, напрямами та рівнем навчання, також являє собою ризик залежності, який варто диверсифікувати. Так, понад 80% іноземних студентів є вихідцями з Азії, з них – 21% з Китаю (табл. 4). Цікаво, що близько 9000 американців навчається в Австралії.

Більша частина іноземних студентів вивчає менеджмент та економічні дисципліни. Так, 67% китайських студентів здобувають саме таку спеціальність [4, 92]. Із іноземних студентів в Австралії 59% отримують ступінь бакалавра, 28% спеціаліста (*Masters by Coursework*) і тільки 3,6% обирають навчальні курси вищого рівня (*Masters by Research* та *Doctoral Degree*).

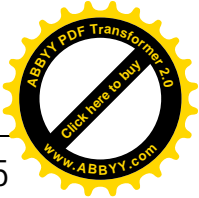
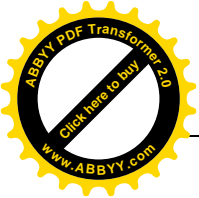
Таблиця 4

Країни походження іноземних студентів в Австралії (осіб*)

Країна	Роки	
	2008–2009	2009–2010
Індія	65 503	29 721
Китай	54 015	54 409
Південна Корея	17 594	16 367
Непал	14 355	6 039
Тайланд	13 612	11 707
Бразилія	12 609	11 444
Малайзія	11 567	10 634
США	9598	8998
В'єтнам	9389	8376
Індонезія	8756	8684

* Джерело: *Department of Immigration and Citizenship Australian government - <http://www.immi.gov.au/media/fact-sheets/50students.htm>*

Іншою нагальною проблемою є складна та дорога система студентських віз. Відкриття студентської візи в Австралії може тривати до 12 тижнів та коштувати 550 доларів США, проте у США студентська віза відкривається протягом 2–10 днів та коштує всього 140 доларів США (табл. 5).

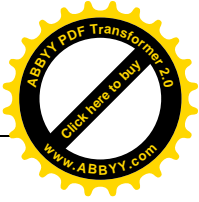
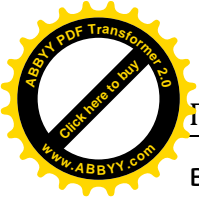
Порівняння візових вимог в різних країнах*

Країна та тип візи	Вартість візи	Час відкриття візи	Фінансові умови
Австралія – Visa Sub Class 573 (Higher Education)	A\$550	14-90 днів	A\$ 108000+ за весь період
США – F-1 Student Visa	\$140 (A\$142)	1-6 днів	за один рік US\$40,000+ (A\$40,500).
Великобританія – Tier 4 Visa	£220 (A\$354)	до 30 днів	За перший рік навчання £9,300 плюс £7200 (Лондон) чи £5400 (поза Лондоном)
Канада – Study Permit	C\$125 (A\$ 124)	1-28 днів	Приблизно на проживання C\$10,000 та C\$15,500 на навчання за перший рік
Нова Зеландія – Study Visa/Permit	US\$150 (A\$152)	до 14 днів	NZ\$30,000 (A\$22,915) за три роки

* Джерело: *The Australian Technology Network of universities – http://www.atn.edu.au/newsroom/Docs/2010/JCIPP_Visa_Comparisons_Report_November_2010.pdf*

За вартістю, часом та за фінансовими вимогами візова система Австралії поступає всім зазначеним країнам, які є її прямими конкурентами на світовому освітньому ринку. Тому, менеджери університетів уже зараз вимагають негайних змін до дорогої та складної системи віз Австралії, і у випадку відсутності удосконалення цієї системи протягом 6 місяців (тобто до літа 2011) очікують втрату приблизно 1 млрд. доларів надходжень від міжнародної освіти [12]. Так, віце-канцлер університету Аделаїди Джеймс Маква підкреслює: «Ми говоримо не про 1, 2, 3 процентне зменшення, ми ведемо мову про 10, 20, 30 відсоткове скорочення набору іноземних студентів (у разі не зміни візової системи)» [12]. Необхідно відзначити, що уряд Австралії, відгукнувся на цю ініціативу і вже підготовлений проект змін до цієї системи.

Отже, сектор вищої освіти налаштований відкоригувати свою початкову стратегію інтернаціоналізації, що була зосереджена на міжнародному наборі студентів. Відтепер сектор вищої освіти робитиме наголос на якості та різноманітності навчання. Як підкреслюється в Звіті Бредлі, в разі вирішення зазначених проблем, (тобто усунення залежності від коштів іноземних студентів, розширення контингенту студентів за країною походження, сприяння розширенню переліку напрямів підготовки іноземних студентів, заохочення їх навчатися на курсах високого рівня, удосконалення візової системи), міжнародна вища освіта Австралії вступить

в третю стадію – стадію стабільного розвитку.

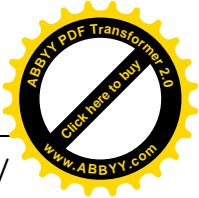
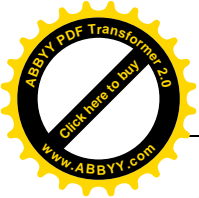
Висновки. Отже, у розвитку міжнародної вищої освіти Австралії було виділено два етапи: міжнародна допомога та міжнародна торгівля. Починалося зародження міжнародної освіти Австралії з допомоги у межах Плану Коломбо країнам, що розвиваються, коли в австралійських університетах навчали студентів з азіатсько-тихоокеанського регіону і продовжилося в середині 80-х років стадією міжнародної торгівлі – повністю платним навчанням іноземних студентів. На сучасному етапі розвитку вища освіта є третьою за розмірами експортною індустрією Австралії (доходи у 2010 р. – 19,1 млрд. доларів США). На світовому ринку Австралія, за абсолютним показником студентів вищої освіти, посідає третє місце серед країн OECD, поступаючись США та Великобританії та випереджаючи Німеччину та Францію. За відносним показником, відсоток іноземних студентів, посідає перше місце з показником 21% при середньому по OECD 7%. Визначено основні проблеми міжнародної вищої освіти Австралії:

- 1) велика залежність від коштів іноземних студентів;
- 2) вузькість контингенту іноземних студентів за:
  - а) країною походження;
  - б) за напрямом навчання;
  - в) за рівнем навчання;
- 3) не конкурентноспроможна візова система.

Вирішення цих проблем, яке на разі в процесі, вважається почне третій етап розвитку міжнародної вищої освіти Австралії – етап стабільного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Rodan Paul. The international student as student, migrant and victim // Australian universities' review. – 2009. – vol. 51. – № 2. – P. 27–31.
2. Wesley Michael. Australia's Poisoned Alumni: International Education and the Costs to Australia [Електронний ресурс] / Michael Wesley. – Режим доступу : http://kms1.isn.ethz.ch/serviceengine/Files/ISN/105199/ipublicationdocument_singledocument/4b3b9fe0-db95-4510-a0a0-ce1a3413bec7/en/LPB_Wesley.pdf.
3. Marginson Simon. Our gift to the world / Simon Marginson // Campus Review. – 2009. – v. 19. – № 8. – P. 8–10.
4. Review of Australian Higher Education. Final Report [Електронний ресурс] // Department of Education, Employment and Workplace Relations. – Режим доступу : http://www.deewr.gov.au/HigherEducation/Review/Documents/PDF/Higher%20Education%20Review_one%20document_02.pdf.
5. Birrell, B & Healy, E Migrant Accountants- High Numbers, Poor Outcomes // People and Place, 2008. – 16 (4), pp. 9–22.
6. Birrell B., Healy E., Kinnaird B. Cooks Galore and Hairdressers Aplenty // People and Place. – 2007. – 15 (1). – pp. 30–44.

7. Nyland Chris. Don't treat them like cash cows [Електронний ресурс] / Chris Nyland // Herald Sun. – Режим доступу : <http://www.heraldsun.com.au/opinion/dont-treat-them-like-cash-cows/story-e6frfif0-1111116640824>.
8. Spolc Peter. Indian students in Australia: victims of crime, racism or the media? [Електронний ресурс] // Conference Proceedings. The 20th ISANA International Education Conference, 1–4 December 2009 – Режим доступу : http://proceedings.com.au/isana2009/PDF/paper_Spolc.pdf.
9. International Student Survey 2010 [Електронний ресурс] // Australian Education International. – Режим доступу : http://www.aei.gov.au/AEI/PublicationsAndResearch/Publications/2010_International_Student_Report_pdf.pdf.
10. Education at a Glance 2010. OECD indicators [Електронний ресурс] // Organisation for Economic Co-operation and Development. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/dataoecd/45/39/45926093.pdf>
11. Siobhain Ryan Education faces hard years [Електронний ресурс] // The Australian. – Режим доступу : <http://www.theaustralian.com.au/national-affairs/education-faces-hard-years/story-fn59niix-1225982643050>.
12. Hood Lucy \$1bn foreign student sector at risk [Електронний ресурс] // AdelaideNow. – Режим доступу : <http://www.adelaidenow.com.au/news/in-depth/bn-foreign-student-sector-at-risk/story-e6frebv0-1226014060849>.

РЕЗЮМЕ

Н. А. Пасько. История, настоящее и перспективы международного образования Австралии в контексте мирового образовательного рынка.

В статье проанализированы исторические аспекты, современное состояние и перспективы международного образования Австралии, определены этапы его развития, проанализированы тенденции его развития в условиях мирового образовательного рынка; выявлены основные проблемы, стоящие перед индустрией международного образования Австралии и перспективы ее развития.

Ключевые слова: международное образование, высшее образование Австралии, образовательный рынок, интернационализация образования, развитие образования, иностранные студенты, экспорт образовательных услуг, визовая система страны, университеты Австралии.

SUMMARY

N. Pasko. History, present and future of Australia's international education in global educational market.

The paper deals with the historical aspects, current state and prospects for international education in Australia. The stages and the tendencies of its development are determined, the major complications facing the international education industry in Australia are identified.

Key words: international education, international higher education in Australia, educational market, internationalisation of education, development of education, international students, the export of educational services, visa system, universities of Australia.